

Lovforslag nr. L 123. Fremsat den 20. januar 1981 af justitsministeren

Forslag

til

Lov om ikrafttræden for Grønland af lov om sindssyge personers hospitalsophold

§ 1

Lov nr. 118 af 13. april 1938 om sindssyge personers hospitalsophold, som ændret ved lov nr. 175 af 11. juni 1954, § 2 i lov nr. 182 af 7. juni 1958 og § 5 i lov nr. 225 af 7. juni 1972, sættes i kraft for Grønland med følgende ændringer:

1. I § 1 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Såfremt en sindssyg, der er farlig for sig selv eller andre, som følge af de trafikale forhold ikke straks kan indlægges på en af de nævnte institutioner, kan distriktslægen i samråd med en speciallæge i psykiatri bestemme, at den sindssyge skal tilbageholdes på et efter forholdene egnet sted og undergives behandling, indtil overførelse til behandlingsinstitutionen kan ske. §§ 6, 7, § 8, stk. 1, 1. led, og § 9 finder tilsvarende anvendelse

ved sådanne tilbageholdelser.«

2. I § 2, stk. 2, 2. pkt., ændres »af amtslægen på den syges hjemsted, i København af stadslægen« til: »af landslægen«.

3. § 2, stk. 4, ophæves.

Stk. 5 bliver herefter stk. 4.

4. I § 6, stk. 1, 1. pkt., ændres »skifteretten« til: »kredsdommeren«.

5. I § 9, stk. 3, og § 10, stk. 3, ændres »retsplejelovens kapitel 43 a« til: »lov om rettens pleje i Grønland kapitel 4 E.«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 1981.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Der har indtil for nylig ikke i Grønland været hospitaler, som kunne modtage psykiatriske patienter til egentlig behandling. Tvangsindlæggelse har derfor i de relativt få tilfælde, hvor det har været aktuelt, måttet ske på danske hospitaler. I Grønland har der således tidligere alene været tale om at iværksætte midlertidige foranstaltninger med henblik på overførelse af patienterne til behandling i Danmark. Foranstaltninger med henblik på tvangsindlæggelse af psykiatriske patienter i Grønland er derfor hidtil blevet iværksat ud fra almindelige nødretsbetragtninger.

Efter at en nyoprettet psykiatrisk afdeling ved Dronning Ingrid's Hospital i Godthåb blev taget i brug i foråret 1980, har det i vidt omfang været muligt at behandle grønlandske psykiatriske patienter i deres hjemlige miljø.

Justitsministeriet finder det på den baggrund påkrævet at gennemføre regler, der nærmere regulerer patienternes retsstilling. Disse regler bør efter justitsministeriets opfattelse så vidt muligt svare til lovgivningen i Danmark og på Færøerne, således at der gennemføres retsenhed mellem Grønland og den øvrige del af riget.

Lovforslaget svarer i det væsentlige til et udkast, som det grønlandske lovudvalg har udarbejdet.

Et udkast til lovforslaget har været forelagt ministeriet for Grønland, rigsombudsmanden i Grønland, landsdommeren i Grønland, politimesteren i Grønland, sundhedsstyrelsen, retslægerådet, landslægen i Grønland og overlægen i psykiatri ved Dronning Ingrid's Hospital.

Det grønlandske hjemmestyre har tiltrådt, at loven sættes i kraft for Grønland med de foreslåede ændringer.

Ikraftsættelsen af loven om sindssyge personers hospitalsophold for Grønland kan ikke antages at ville medføre væsentlige udgifter eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1, nr. 1

Der findes ikke psykiatriske afdelinger på de grønlandske distriktssygehuse. Da tvangsindlæggelse ifølge loven om sindssyge personers hospitalsophold kun kan ske på hospitaler eller institutioner, der er indrettet med henblik på behandling af psykiatriske patienter, kan indlæggelse på et distriktsygehus derfor kun ske som første skridt på vej mod overførelse til det egentlige behandlingssted på Dronning Ingrid's Hospital i Godthåb eller om nødvendigt et hospital i Danmark.

På grund af de vanskelige trafikale forhold i Grønland kan der i uheldige tilfælde gå op til flere uger mellem en beslutning om indlæggelse og selve overførelsen af patienten til Godthåb eller Danmark. Det er derfor nødvendigt, at der i den grønlandske lov gives særlige regler om patienternes retsstilling i denne periode.

Disse regler er foreslået optaget som et nyt stk. 3 i lovens § 1. Herefter skal en beslutning om midlertidig tilbageholdelse træffes af distriktslægen eller af dennes stedfortræder. Beslutningen skal træffes i samråd med en speciallæge i psykiatri, hvilket normalt vil sige overlægen ved den psykiatriske afdeling på Dronning Ingrid's Hospital eller dennes stedfortræder. Samrådet kan ske telefonisk eller telegrafisk.

Da den midlertidige tilbageholdelse, der som udgangspunkt må antages at ville ske på distriktssygehuset, er et led i indlæggelsen på et psykiatrisk hospital, gælder reglerne om proceduren i forbindelse med tvangsindlæggelsen i §§ 2-5 i loven om sindssyge personers hospitalsophold også for sådanne tilbageholdelser. Det indebærer således bl. a., at politiet har pligt til at yde bistand, jfr. lovens § 5. Det bemærkes i den forbindelse, at reglerne i § 3 om, at den lægeerklæring, der skal danne grundlag for tvangsindlæggelsen, ikke må være udstedt af en læge, der er ansat ved det psykiatriske hospital, hvor indlæggelsen skal finde sted, ikke vil væ-

re til hinder for, at distriktslægen udsteder erklæringen, selv om der bliver tale om midlertidigt at holde patienten tilbage på distriktssygehuset.

Opholdet på distriktssygehuset må ikke udstrækkes længere, end de trafikale forhold betinger. Dette er imidlertid ikke blot et spørgsmål, om transportmulighederne er til stede, idet patientens tilstand kan gøre det umuligt at transportere den pågældende med de tilgængelige transportmidler.

Det vil kunne forekomme, at patientens tilstand er blevet bedre, inden transportmulighed byder sig. I så fald skal en tvangsmæssig overførelse til behandlingsinstitutionen kun gennemføres, hvis distriktslægen finder, at det vil være uforsvarligt, at den syge ikke indlægges til behandling på et psykiatrisk hospital. Det forudsættes i øvrigt, at distriktslægen løbende holder sig i kontakt med den psykiatriske sagkundskab, især hvis tilbageholdelsen ikke er ganske kortvarig, eller der sker ændringer i den syges tilstand.

Af henvisningen til § 6 i lov om sindssyge personers hospitalsophold fremgår, at der kan blive tale om at tage initiativ til beskikkelse af en tilsynsværge for den syge allerede ved den midlertidige tilbageholdelse på distriktssygehuset. En sådan tilsynsværge vil ud over at bistå patienten under den midlertidige tilbageholdelse kunne varetage den pågældendes interesser under et senere ophold på behandlingsinstitutionen. Om der skal

beskikkes en ny tilsynsværge, når patienten er overført til Dronning Ingrid's Hospital i Godthåb, må bero på, om patienten eller tilsynsværgeren ønsker det. Når en patient overføres til et hospital i Danmark, bør der i almindelighed beskikkes en tilsynsværge i Danmark, idet tilsynsværgeren i Grønland normalt ikke vil være i stand til at bevare den fornødne personlige kontakt med patienten. Tilsynsværgeren beskikkes i alle tilfælde af kredsretten på patientens hjemsted, jfr. lovens § 6.

Til § 1, nr. 3

Ifølge § 252, stk. 1, i lov nr. 181 af 20. maj 1933 om offentlig forsorg havde kommunernes sociale udvalg pligt til i visse tilfælde at tage initiativ til, at der blev rejst spørgsmål om tvangsindlæggelse af psykiatriske patienter. Selv om denne bestemmelse ikke er gentaget i den gældende danske lov om social bistand, antages det, at der fortsat påhviler de sociale udvalg en vis forpligtelse i så henseende.

På tilsvarende måde forudsættes det, at også socialudvalgene i de grønlandske kommuner uden et formeligt påbud har opmærksomheden henledt på spørgsmålet. Socialudvalgene vil endvidere i forbindelse med overvejelser om udskrivning af patienter om nødvendigt kunne afgive udtalelser om de forhold, patienterne kommer til at leve under efter en eventuel udskrivning.